

Running head: OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN
KINDUITKOMSTEN

Wordt de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en
kinduitkomsten gemedieerd door het opvoedgedrag
van ouders met kinderen tussen de 2 en 4 jaar oud?

Bachelor Thesis
(200600042)

Cursus: Bachelorthesis Pedagogische Wetenschappen

Studenten:

Esra Daşdoğan (3984613)

Ruveyda Er (4203895)

Nardine Lukassen (5850827)

Marlou ter Woord (5857589)

Docent: Jorg Huijding

Datum: 20-06-2016

Werkgroep: 17 (groepje 4)

Abstract

Met opmerkingen [1]: Nardine

Objective: Parental Self-efficacy (PSE) has been positively linked to the adaptability and sociality of children. Furthermore, positive Parenting Behavior (PB) advances the academic and social development of children. The possibility exists that PSE has an influence on PB, because a high rate of PSE probably results in positive PB. However, there is still unclarity about the exact relationship between negative PB and child outcomes (CO) and between PSE and PB because research findings have been inconsistent. Therefore, the present study investigates the potential mediating role of PB in the relation between PSE and CO and the differences between fathers and mothers in these relationships. **Method:** A total of 261 parents participated in an online questionnaire. Parts of the questionnaires NOSI, CECPAQ, and SDQ were used to explore the parents PSE, PB and CO of their 2-till-4-years-old children. **Results:** A higher PSE is a predictor for more negative CO. Also, a higher PSE causes more negative discipline and less warmth and support in PB. More warmth and structure will result in more positive CO. Only for fathers, positive discipline appeared to induce more positive CO. Negative discipline had no relationship with CO. Finally, the relation between PSE and CO seems to be partly mediated by PB. **Conclusions:** A high PSE has a negative influence on CO and PB so interventions should focus on creating a more realistic representation of parents' PSE. The difference between fathers' and mothers' influence on CO is not large so fathers should be involved in interventions too.

Inleiding

Met opmerkingen [2]: Marlou

Door de jaren heen is uit onderzoek gebleken dat ouders een grote invloed uitoefenen op het gedrag en de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen (Amato & Fowler, 2002; Galambos, Barker, & Almeida, 2003; Jones & Prinz, 2005; Morrill, Hawrilenko, & Córdova, 2016). Hierbij spelen zowel ouderlijke cognities als het opvoedgedrag van ouders een rol (Steinberg, Lamborn, Darling, Mounts, & Dornbusch, 1994; Wubs, 2010).

Een belangrijke ouderlijke cognitie die invloed heeft op kinduitkomsten is de ouderlijke eigen effectiviteit. Ouderlijke eigen effectiviteit kan gedefinieerd worden als de eigen beoordeling van de bekwaamheid in de ouderrol (Coleman & Karraker, 2003; Sevigny & Loutzenhiser, 2009). Een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit blijkt gerelateerd te zijn aan meer succes in de opvoeding en betere kinduitkomsten. Daarnaast blijkt dat een lage mate van ouderlijke eigen effectiviteit gerelateerd is aan meer negatieve kinduitkomsten, zoals gedragsproblemen bij kinderen (Hill & Bush, 2001; Jones & Prinz, 2005). Moeders van kinderen met gedragsproblemen rapporteren namelijk een lagere mate van ouderlijke eigen effectiviteit dan moeders van kinderen die geen gedragsproblemen hebben (Sanders & Woolley, 2005). De ouderlijke eigen effectiviteit blijkt dus van invloed te zijn op de mate van succes in de opvoeding en de kinduitkomsten.

De ouderlijke eigen effectiviteit heeft naast kinduitkomsten ook invloed op het opvoedgedrag. Een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit resulteert namelijk in positief opvoedgedrag en voldoening in de ouderlijke opvoedrol (Ardelt & Eccles, 2001; Coleman & Karraker, 2003; Shumow & Lomax, 2002; Weaver, Shaw, Dishion, & Wilson, 2008). Een lage mate van ouderlijke eigen effectiviteit zou daarentegen resulteren in een verminderde betrokkenheid van ouders in de opvoeding en meer ouderlijke opvoedstress (Coleman & Karraker, 2003; Junttila & Vauras, 2014). In tegenstelling tot deze bevindingen, zijn er ook constatering dat er juist een zwakke relatie zou zijn tussen ouderlijke eigen effectiviteit en opvoedgedrag (Coleman & Karraker, 2003; Jago, Wood, Zahra, Thompson, & Sebire, 2015). Vooralsnog is er dus nog onduidelijkheid over hoe de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en opvoedgedrag precies is.

Naast de invloed van ouderlijke eigen effectiviteit, blijkt het opvoedgedrag van ouders ook bepalend te zijn voor kinduitkomsten. Opvoedgedrag kan worden onderverdeeld in positief en negatief opvoedgedrag (Elgar, Mills, McGrath, Waschbusch & Brownridge, 2007). Positief opvoedgedrag bevat drie kernaspecten: warmte, structuur en autonomie-ondersteuning (Skinner, Johnson, & Snyder, 2005). Warmte naar kinderen kan onder andere geuit worden door middel van affectie, liefde, waardering, zorgzaamheid en vriendelijkheid (Davidov & Grusec, 2006; Skinner et al., 2005). Het bieden van structuur aan kinderen kan door het opstellen van regels, informatie,

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

duidelijke doelen en verwachtingen (Grolnick & Pomarantz, 2009; Skinner et al., 2005). Ten slotte wordt de autonomie van een kind ondersteund door zowel de eigen voorkeuren als meningen te vormen en te waarderen (Skinner et al., 2005). Daarnaast wordt vrijheid tot expressie en ondernemingen toegestaan en gestimuleerd. Over de relatie tussen positief opvoedgedrag en kinduitkomsten blijkt dat de kernaspecten in positief opvoedgedrag in verband gelegd worden met een gezonde (mentale) ontwikkelingsverloop van kinderen, waarbij kinderen zelfvertrouwen ontwikkelen en emoties kunnen reguleren (Bindman, Pomerantz, & Roisman, 2015; Cabrera, Wight, Fagan, & Schadler, 2011; Castro-Schilo et al., 2013; Gryczkowski, Jordan, & Mercer, 2010; Morrill et al., 2016; Skinner et al., 2005). Daarnaast blijken kinderen van ouders met positief opvoedgedrag samenwerkingsvaardigheden te ontwikkelen, succes te ervaren op zowel de basis- als de middelbare school en sociale competentie te bezitten. De invloed van positief opvoedgedrag op kinduitkomsten is daarbij al vanaf jonge leeftijd merkbaar (Bindman et al., 2015; Cabrera et al., 2011; Coplan, Arbeau, & Armer, 2008; Degnan & Fox, 2007). De executieve functies van kinderen van 4,5 jaar blijken namelijk goed ontwikkeld wanneer kinderen vanaf de leeftijd van 18 maanden worden blootgesteld aan positief opvoedgedrag (Bindman et al., 2015; Cabrera et al., 2011). Positief opvoedgedrag biedt daarnaast bescherming tegen aanpassingsproblemen bij kinderen in de basisschoolleeftijd (Coplan et al., 2008; Degnan & Fox, 2007). Kinderen van 15 maanden oud die erg behoedzaam zijn, vertonen bijvoorbeeld minder tekenen van geremd temperament op 4-jarige leeftijd door moederlijke warmte in de opvoeding (Coplan et al., 2008; Degnan & Fox, 2007; Early, et al., 2002). Ouders kunnen dus door middel van positief opvoedgedrag een prominente rol spelen in de ontwikkeling van kinduitkomsten en de jonge leeftijd van kinderen blijkt een cruciale tijd te zijn waarin positieve kinduitkomsten worden gevormd.

In tegenstelling tot positief opvoedgedrag, bevat negatief opvoedgedrag afwijzing en een vijandige houding naar kinderen toe (Elgar et al., 2007). Er is vanuit de ouders veel behoefte naar macht en controle over kinderen waarbij geen warmte of zorgzaamheid wordt geuit. Daarnaast speelt orde een grote rol en wordt er veel waarde gehecht aan gehoorzaamheid en respect voor autoriteiten (Coplan, Hastings, Lagacé-Séguin, & Moulton, 2002; Rudy & Grusec, 2001). Negatief opvoedgedrag heeft invloed op het gedrag van kinderen. Zo blijkt negatief opvoedgedrag samen te hangen met internaliserende en externaliserende gedragsproblemen bij kinderen (Asbury, Dunn, Pike, & Plomin, 2003; Grusec & Davidov, 2010; Querido, Warner, & Eyberg, 2002). Kinderen van ouders met negatief opvoedgedrag hebben bijvoorbeeld meer last van angst of hyperactief gedrag. Ook kunnen kinderen die blootgesteld worden aan negatief opvoedgedrag minder prosociaal gedrag vertonen dan kinderen die een positieve opvoeding krijgen (Daniel, Jenkins, & Madigan, 2016; Knafo, Israel, & Ebstein, 2011).

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

De harde opvoeding weerhoudt kinderen er namelijk van het prosociale gedrag te ontwikkelen. Naast invloed op het gedrag van kinderen heeft negatief opvoedgedrag ook invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen (Chang, Schwartz, Dodge, & McBride-Chang, 2003). Zo blijkt dat negatief opvoedgedrag de emotieregulatie van kinderen negatief beïnvloedt (Chang, et al., 2003) en de leerprestaties van het kind belemmert (Knafo & Plumin, 2006). Tegenstrijdig in deze bevindingen blijkt dat kinderen van ouders met een laag opleidingsniveau en negatief opvoedgedrag toch goede academische vaardigheden op latere leeftijd kunnen ontwikkelen (Spera, 2005). De autoritaire opvoeding zou namelijk gerelateerd kunnen zijn aan de drang van kinderen om aan ouders te bewijzen dat hij of zij academische vaardigheden bezitten (Gonzalez, Holbein, & Quilter, 2002). Negatief opvoedgedrag is dus van invloed op kinduitkomsten, maar er zijn tegenstrijdige bevindingen waardoor nog niet duidelijk is hoe deze relatie precies is.

Samenvattend zijn er een aantal bevindingen uit de literatuur bekend over de relaties tussen ouderlijke eigen effectiviteit, opvoedgedrag en kinduitkomsten. Betreffende de ouderlijke eigen effectiviteit blijkt dat een lage mate van ouderlijke eigen effectiviteit bijdraagt aan gedragsproblemen bij kinderen en dat een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit gerelateerd is aan betere kinduitkomsten (Hill & Bush, 2001; Meunier & Roskam, 2009; Shumow & Lomax, 2002). Daarnaast blijkt dat een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit gerelateerd is aan positief opvoedgedrag en dat een lage mate van ouderlijke eigen effectiviteit kan resulteren in minder betrokkenheid in de opvoeding en meer ouderlijke opvoedstress (Ardelt & Eccles, 2001; Coleman & Karraker, 2003; Junttila & Vauras, 2014; Weaver, et al., 2008). Met betrekking tot opvoedgedrag blijkt dat positief opvoedgedrag de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen vergroot (Bindman, et al., 2015; Cabrera, et al., 2011; Castro-Schilo et al., 2013; Gryczkowski, et al., 2010; Morrill et al., 2016; Skinner et al., 2005) en dat negatief opvoedgedrag tot meer internaliserende en externaliserende problemen leidt (Asbury et al., 2003; Daniel et al., 2016; Grusec & Davidov, 2010; Knafo et al., 2011; Querido et al., 2002). Er blijft echter nog onduidelijkheid over de precieze relatie van negatief opvoedgedrag op kinduitkomsten en ouderlijke eigen effectiviteit op opvoedgedrag, omdat de resultaten uit de literatuur inconsistent zijn (Asbury et al., 2003; Coleman & Karraker, 2003; Daniel et al., 2016; Jago, et al., 2015; Grusec & Davidov, 2010; Knafo et al., 2011; Querido et al., 2002).

De bevindingen moeten wel met enige beschouwing geïnterpreteerd worden. Onderzoeken naar de relaties tussen ouderlijke eigen effectiviteit, opvoedgedrag en kinduitkomsten zijn namelijk vooral gericht op de invloed van de moeder, terwijl de potentiële invloed van vaders bijna niet is onderzocht (Barnett, Gustafsson, Deng, Mills-Koonce, & Cox, 2012; Phares, Fields, Kamboukos, & Lopez, 2005; Sevigny &

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Loutzenhiser, 2009; Seigny, Loutzenhiser, & McAuslan, 2015). Hierdoor richten preventie- en interventieprogramma's zich dus ook enkel op de rol en invloed van de moeder (Landry et al., 2012). Een mogelijke verklaring voor de focus op de moeder kan zijn, dat er pas sinds tientallen jaren een verschuiving plaats heeft gevonden omtrent de rolverdeling in huishoudens (Bianchi & Milkie, 2010). Waar vrouwen vroeger hoofdzakelijk verantwoordelijk waren voor de opvoeding en verzorging van kinderen, raken vaders steeds meer betrokken bij de opvoeding. De rol van vaders als (mede-)opvoeder wordt daardoor als steeds belangrijker beschouwd. Onderzoek naar de invloed van vaders op kinduitkomsten is belangrijk omdat uit de bestaande literatuur blijkt dat er verschillen zijn tussen vaders en moeders wat betreft ouderlijke eigen effectiviteit en opvoedgedrag. Ten eerste blijken vaders een lagere mate van ouderlijke eigen effectiviteit te hebben dan moeders (Coleman & Karraker, 2003; Elek, Hudson, & Bouffard, 2003; Hudson, Elek & Fleck, 2001; Junntila, Aromaa, Rautava, Piha, & Riih , 2015). Ten tweede blijkt positief opvoedgedrag van de vader invloed te hebben op positieve kinduitkomsten (Carlson, 2006; Daniel, et al., 2016). Kinderen die namelijk zowel vaderlijke als moederlijke warmte ontvangen ontwikkelen en uiten socialer gedrag op 4,5-jarige leeftijd dan kinderen die alleen moederlijke warmte ontvangen (Daniel et al., 2016). Daarnaast blijken kinderen van vaders met een hoge mate van warmte in de opvoeding minder externaliserende en internaliserende problemen te ontwikkelen dan kinderen die een lage mate van vaderlijke warmte in de opvoeding ervaren (Carlson, 2006). Ten slotte blijkt er een verschil te zijn tussen vaders en moeders in de mate van positief opvoedgedrag. Vaders blijken in positief opvoedgedrag namelijk minder warmte te bieden aan kinderen dan moeders (Daniel et al, 2016). Daarnaast hanteren vaders vaker dan moeders negatieve opvoedgedragingen. Door deze bevindingen is de verwachting dat het verband tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten en daarnaast de mate van positief en negatief opvoedgedrag anders is voor vaders en moeders. Hierdoor is het interessant om in dit onderzoek ook naar het verschil tussen vaders en moeders te kijken omdat er waarschijnlijk verschillende bevindingen voor vaders en moeders gevonden worden.

Op basis van de besproken literatuur is de verwachting dat er een positieve relatie zal zijn tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten en dat moeders een hogere ouderlijke eigen effectiviteit zullen hebben dan vaders. Daarnaast is de verwachting dat ouders met een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit vaker positief opvoedgedrag zullen vertonen en dat ouders met een lage mate van ouderlijke eigen effectiviteit meer negatief opvoedgedrag zullen vertonen. Daarbij is de verwachting dat vaders vaker negatieve beoordelingen zullen geven dan moeders omdat vaders minder warmte zouden geven in de opvoeding en vaker negatieve opvoedgedragingen zouden hanteren. Over de relatie tussen opvoedgedrag en

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

kinduitkomsten is de verwachting dat positief opvoedgedrag zal resulteren in betere kinduitkomsten en dat negatief opvoedgedrag zal resulteren in slechtere kinduitkomsten. Ook wordt verwacht dat er een verschil zal zijn tussen vaders en moeders met betrekking tot de mate van positief en negatief opvoedgedrag. Ten slotte wordt er gekeken of opvoedgedrag een mediatie-effect heeft op de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten. Omdat blijkt dat ouderlijke eigen effectiviteit van invloed is op opvoedgedrag en de relatie tussen opvoedgedrag en kinduitkomsten ook bewezen is, is de verwachting dat opvoedgedrag een mediatie-effect zal hebben op de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten. Dit onderzoek richt zich zoals gezegd naast het mediatie-effect ook op de vraag of er verschil is tussen vaders en moeders, omdat het betrekken van de vaderlijke rol in mogelijk nog positievere kinduitkomsten kan resulteren dan het positieve opvoedgedrag van de moeder alleen. Dit kan de effectiviteit van preventie- en interventieprogramma's verbeteren, omdat de nieuwe kennis die mogelijk voortkomt uit dit onderzoek zou kunnen zorgen voor betere afstemming voor vaders en moeders.

Methode

Met opmerkingen [3]: Ruveyda

Populatie

In totaal hebben 261 respondenten de vragenlijst ingevuld, waarvan 175 moeders (67%) en 86 vaders (33%). Hierbij lag het gemiddelde inkomensniveau van de respondenten tussen de €3750 en €7250 per maand. Het gemiddelde opleidingsniveau was HBO/Universiteit-bachelor. De leeftijd van de respondenten varieerde van 23 tot en met 54 jaar ($M = 34$, $SD = 5$). In het onderzoek is gebruik gemaakt van een sneeuwbalsteekproef. Dit houdt in dat er vanuit de eigen omgeving van de onderzoekers specifiek is gezocht naar ouders die momenteel een kind hebben tussen de 2 en 4 jaar oud. Vervolgens zijn vanuit het netwerk van de participanten andere geschikte participanten benaderd.

Meetinstrumenten

In dit onderzoek hebben ouders een online survey ingevuld waarbij ze vragen hebben beantwoord die per schaal afkomstig zijn uit bestaande instrumenten, betreffende subschalen uit de Nijmeegse Ouderlijke Stress Index ([NOSI], De Brock, Vermulst, Gerris, & Abidin, 1992/2006), Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire ([CECPAQ], Verhoeven, Baar, Deković, & Bodden, in press), Strengths and Difficulties Questionnaire ([SDQ], Van Widenfelt, Goedhart, Treffers, & Goodman, 2003), Me As A Parent ([MaaP], Hamilton, Matthews, & Crawford, 2015) en de Parent Cognition Scale ([PCS], Snarr, Slep, & Grande, 2009). Voor de analyse van de variabelen zijn per subschaal somscores berekend. Dit betekent dat alle scores per subschaal samen een totaalscore vormen die gebruikt zijn voor de analyse van de resultaten. Tijdens het analyseren van dit onderzoek is alleen gebruik gemaakt van de instrumenten die de

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

variabelen ouderlijke eigen effectiviteit, opvoedgedrag en kinduitkomsten hebben gemeten. Om die reden worden alleen de voor dit onderzoek relevante instrumenten in detail besproken.

Ouderlijke eigen effectiviteit. De mate van ouderlijke eigen effectiviteit van ouders is gemeten door middel van de subschaal 'competentie' van de NOSI. Deze subschaal bestaat uit 13 stellingen zoals, 'ik kan geen beslissingen nemen zonder hulp', waarvan ouders op een zes-punten likertschaal aangaven in hoeverre ze het met de stellingen eens waren, waarvan 1 = helemaal mee oneens en 6 = helemaal mee eens. Voor de stellingen betekende een lage score op de vragenlijst een hoge ouderlijke eigen effectiviteit en andersom. Deze subschaal had een hoge betrouwbaarheid met een Cronbach's alpha van $\alpha = .85$.

Opvoedgedrag. Het opvoedgedrag van ouders is in kaart gebracht met de vragenlijst CECPAQ. De vier sub-schalen zijn warmte, structuur, negatieve disciplineren en positieve disciplineren. De subschalen bevatten respectievelijk 13, 12, 12 en 4 items. Hierbij waren de antwoordmogelijkheden van 1 = nooit tot 6 = altijd, met stellingen zoals, 'als mijn kind niet lekker in zijn vel zit, dan heb ik dat in de gaten'. Voor elke subschaal is een betrouwbaarheidscoëfficiënt berekend. De subschaal warmte ($\alpha = .90$) had een hoge betrouwbaarheid. De subschaal negatieve disciplineren ($\alpha = .59$) had een acceptabele betrouwbaarheid. De subschalen structuur ($\alpha = -.47$) en positieve disciplineren ($\alpha = .15$) hadden integendeel tot de andere subschalen een slechte betrouwbaarheid. Deze subschalen moeten dus met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Kinduitkomsten. De kinduitkomsten zijn getoetst aan de hand van de SDQ. De SDQ bestaat uit 25 vragen waarbij ouders drie antwoordmogelijkheden hadden van 1 = niet waar tot 3 = zeker waar. De vragen zijn opgedeeld in vijf subschalen namelijk, hyperactiviteit, antisociale problemen, problemen met leeftijdsgenoten, prosociaal gedrag en emotionele symptomen (Van Widenfelt et al., 2003). Een hoge somscore op de subschaal betekent een hoge score op dat gedrag of problemen op dat gebied. De Cronbach's alpha van de SDQ had een waarde van $\alpha = .73$. Dit betekent dat er sprake is van een acceptabele betrouwbaarheid.

Procedure

Dit onderzoek is goedgekeurd door de Facultaire Ethische Commissie van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht. Om de participanten minimaal te belasten is in dit onderzoek gekozen voor een online survey. Op deze manier hadden ouders de mogelijkheid om op een door hun gekozen (deel)moment en plaats de vragen te beantwoorden. Voorafgaand aan de online survey hebben de participanten een informed consent gelezen waarna de survey enkel bij instemming werd gestart. Alle ouders namen vrijwillig deel aan het onderzoek en konden hun

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

medewerking op elk moment beëindigen. In de survey is wat betreft persoonsgegevens aan elke ouder gevraagd om de voornaam, de geboortedatum en het geslacht van het kind te vermelden om zo de ouders van hetzelfde kind te kunnen koppelen en die gegevens te analyseren. Omwille van de privacy is de verkregen informatie anoniem verwerkt en zijn alle gegevens vertrouwelijk behandeld. Voor de dataverzameling hebben de studenten van de Universiteit Utrecht ieder circa 10 gezinnen met een kind tussen de 2 en 4 jaar benaderd.

Resultaten

De resultaten zijn geanalyseerd aan de hand van multiële regressie analyses waarbij vooraf een correlatie is uitgevoerd met de controlevariabelen eerste kind, opleiding en inkomen van ouders. Deze variabelen zijn meegenomen in de analyses, indien er sprake was van een significante correlatie met de afhankelijke en onafhankelijke variabelen. Vervolgens zijn de multiële regressie analyses in drie stappen uitgevoerd, waarbij in de eerste stap is gekeken naar de resultaten voor de moeders en in de tweede stap naar de vaders. In de laatste stap van de regressie analyses zijn de variabelen geslacht en de interactie tussen geslacht en ouderlijke eigen effectiviteit toegevoegd aan de analyse. Hiermee wordt nagegaan of de relatie voor vaders en moeders significant verschillend is. Er is gekeken naar 1) het effect van ouderlijke eigen effectiviteit op kinduitkomsten, 2) het effect van ouderlijke eigen effectiviteit op opvoedgedrag en 3) het effect van positief en negatief opvoedgedrag op kinduitkomsten. Ten slotte is er 4) een mediatie analyse uitgevoerd waarbij is gekeken naar het indirecte effect van ouderlijke eigen effectiviteit op kinduitkomsten met de opvoedgedragingen als mediators.

Assumpties

Voordat de regressies zijn uitgevoerd is er gekeken of voldaan is aan de assumpties voor een regressie analyse. De verdeling voor de ouderlijke eigen effectiviteit leek enigszins rechtsscheef, maar aangezien de skewness (.79) en de kurtosis (.12) een waarde onder de 2 hadden, was er geen sprake van een ernstige schending van de normaliteit en is verder gegaan met de analyse. Verder was er op de schaal negatieve disciplineren een grote uitschieter. Om onjuiste interpretaties te voorkomen is deze respondent niet meegenomen in de analyses. De resultaten van de analyses van de kinduitkomsten en het opvoedgedrag vormden een normaalverdeling waarmee werd voldaan aan de assumptie. De schalen ouderlijke eigen effectiviteit, kinduitkomsten en opvoedgedrag hadden normaal verdeelde residuen.

Ouderlijke eigen effectiviteit als voorspeller voor kinduitkomsten

Ouderlijke eigen effectiviteit en eerste kind bleken significante voorspellers te zijn voor kinduitkomsten bij moeders ($R^2 = .18$, $F [2, 172] = 18.32$, $p < .001$) en vaders ($R^2 = .15$, $F [2, 83] = 7.19$, $p = .001$) (Tabel 1 en 2). Dit betekent dat zowel moeders ($b =$

Met opmerkingen [4]: Esra

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

.24, $t = 5.67$, $p < .001$) als vaders ($b = .23$, $t = 3.17$, $p < .001$) bij een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit bij een eerste kind slechtere kinduitkomsten rapporteerden.

Eerste kind, ouderlijke eigen effectiviteit, geslacht en de interactie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en geslacht waren significante voorspellers voor kinduitkomsten ($R^2 = .17$, $F [4, 256] = 12.86$, $p < .001$) (Tabel 3). Echter, draagt het geslacht van de ouders weinig bij aan het significante effect. Dit blijkt uit de slope voor de interactie ouderlijke eigen effectiviteit en geslacht ($b = .00$, $t = .04$, $p < .001$), waarmee geconcludeerd kan worden dat de voorspellende relatie van ouderlijke eigen effectiviteit op kinduitkomsten niet verschillend zijn voor vaders en moeders.

Ouderlijke eigen effectiviteit als voorspeller voor opvoedgedrag

Warmte. Ouderlijke eigen effectiviteit bleek een significante voorspeller van warmte in de opvoeding voor zowel moeders ($R^2 = .13$, $F [1, 173] = 26.80$, $p < .001$) als vaders ($R^2 = .15$, $F [1, 84] = 15.30$, $p < .001$) (Tabel 4). Dit betekent dat een hogere mate van ouderlijke eigen effectiviteit voorspellend is voor minder warmte bij moeders ($b = -.27$, $t = -5.18$, $p < .001$) en vaders ($b = -.46$, $t = -.39$, $p < .001$). De interactievariabele tussen geslacht en ouderlijke eigen effectiviteit was geen significante voorspeller voor warmte ($R^2 = .25$, $F [3, 257] = 28.65$, $p = .10$) (Tabel 5). Dit houdt in dat de voorspellende relatie van ouderlijke eigen effectiviteit op warmte niet significant verschillend was voor vaders en moeders.

Structuur. Ouderlijke eigen effectiviteit bleek geen significante voorspeller van structuur in de opvoeding voor moeders ($R^2 = .01$, $F [1, 172] = 1.32$, $p = .252$) en vaders ($R^2 = .03$, $F [1, 84] = 2.97$, $p = .089$) (Tabel 6).

Positieve disciplineren. Ouderlijke eigen effectiviteit bleek voor zowel moeders ($R^2 = .00$, $F [1, 173] = 0.11$, $p = .738$) als voor vaders ($R^2 = .02$, $F [1, 84] = 1.42$, $p = .237$) geen significante voorspeller te zijn voor positieve disciplineren (Tabel 8).

Negatieve disciplineren. Ouderlijke eigen effectiviteit bleek een significante voorspeller van negatieve disciplineren voor moeders ($R^2 = .08$, $F [1, 173] = 15.85$, $p < .001$) (Tabel 10). Een hogere mate van ouderlijke eigen effectiviteit voorspelt een hogere mate van negatieve disciplineren ($b = .13$, $t = 3.98$, $p < .001$). Voor vaders bleek ouderlijke eigen effectiviteit daarentegen geen significante voorspeller te zijn voor de negatieve disciplineren in de opvoeding ($R^2 = .01$, $F [1, 84] = 0.81$, $p = .372$) (Tabel 10). De interactievariabele tussen geslacht en ouderlijke eigen effectiviteit was geen significante voorspeller voor negatieve disciplineren ($R^2 = .08$, $F [3, 257] = 7.47$, $p = .37$) (Tabel 11). De voorspellende relatie van ouderlijke eigen effectiviteit op negatieve disciplineren was dus niet significant verschillend voor vaders en moeders.

Positief en negatief opvoedgedrag als voorspellers voor kinduitkomsten

Warmte. Warmte en eerste kind bleken significante voorspellers voor kinduitkomsten bij moeders ($R^2 = .06$, $F [2, 172] = 5.63$, $p = .004$) en vaders ($R^2 = .09$,

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

$F [2, 83] = 4.12, p = .020$) (Tabel 12 en 13). Een hogere mate van warmte bij moeders ($b = -.21, t = -3.36, p = .004$) en vaders ($b = -.19, t = -2.85, p = .020$) voorspelde betere kinduitkomsten. De interactievariabele geslacht en warmte bleek geen significante voorspeller van kinduitkomsten ($b = -.03, t = -.28, p = .783$). Hieruit bleek dat de voorspellende relatie van warmte op kinduitkomsten niet verschillend was voor vaders en moeders (Tabel 14).

Structuur. Structuur en eerste kind bleken bij moeders een significante voorspeller voor kinduitkomsten te zijn ($R^2 = .03, F [1, 172] = 4.59, p = .034$) (Tabel 12). Een hogere mate van structuur bij moeders voorspelde betere kinduitkomsten ($b = .32, t = 2.14, p < .034$). Structuur bleek samen met de variabele eerste kind bij vaders geen significante voorspeller voor kinduitkomsten ($R^2 = .01, F [1, 84] = .45, p = .502$) (Tabel 13). De interactievariabele tussen geslacht en structuur bleek niet voorspellend voor kinduitkomsten ($R^2 = .02, F [3, 256] = 1.91, p = .476$) (Tabel 15).

Positieve disciplinerings. Positieve disciplinerings en eerste kind bleken geen significante voorspellers voor kinduitkomsten ($R^2 = .02, F [2, 172] = 2.02, p = .136$) bij moeders (Tabel 12), terwijl deze bij vaders wel randsignificante voorspellers bleken te zijn ($R^2 = .07, F [2, 83] = 2.99, p = .056$) (Tabel 13). Hogere mate van positieve disciplinerings voorspelde betere kinduitkomsten bij vaders ($b = -.04, t = -1.61, p = .056$). De interactievariabele tussen geslacht en positieve disciplinerings bleek niet voorspellend voor kinduitkomsten ($R^2 = .05, F [4, 256] = 2.72, p = .459$) (Tabel 16). De voorspellende relatie van positieve disciplinerings op kinduitkomsten was niet significant verschillend voor vaders en moeders.

Negatieve disciplinerings. Negatieve disciplinerings was bij moeders ($R^2 = .02, F [1, 173] = 2.90, p = .093$) en vaders ($R^2 = .03, F [1, 83] = 2.42, p = .124$) geen significante voorspeller voor kinduitkomsten (Tabel 17 en 18).

Invloed van ouderlijke eigen effectiviteit via opvoedgedrag op kinduitkomsten

In de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten bleek warmte ($b = .03, z = 2.34, p = .02$) en negatieve disciplinerings ($b = .01, z = .78, p = .04$) een medierende rol te hebben. Structuur ($b = .00, z = .27, p = .79$) en positieve disciplinerings ($b = .00, z = .23, p = .82$) bleken echter geen mediators te zijn binnen deze relatie. Ouderlijke eigen effectiviteit blijkt een significante voorspeller te zijn voor kinduitkomsten als de variabelen warmte en negatieve disciplinerings aanwezig waren.

Conclusie en Discussie

In dit onderzoek is de volgende onderzoeksvraag getoetst: wordt de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten gemedieerd door opvoedgedrag bij ouders met kinderen tussen de 2 en 4 jaar oud?

De belangrijkste resultaten uit het onderzoek zijn dat 1) een hogere ouderlijke eigen effectiviteit een voorspeller is van een hogere mate van negatieve kinduitkomsten

Met opmerkingen [5]: Nardine en Ruveyda

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

volgens beide ouders. Daarnaast is 2) de ouderlijke eigen effectiviteit van ouders geen voorspeller voor structuur en positieve disciplineren maar zorgt een hogere ouderlijke eigen effectiviteit voor een verminderde mate van warmte in de opvoeding volgens beide ouders. Een hoge ouderlijke eigen effectiviteit is enkel voor moeders een voorspeller voor negatieve disciplineren. Verder zorgt 4) meer warmte in de opvoeding volgens vaders en moeders voor meer positieve kinduitkomsten en is positieve disciplineren enkel bij vaders een voorspeller voor betere kinduitkomsten. Tegenovergesteld, was ouderlijke eigen effectiviteit wel een voorspeller voor structuur in de opvoeding bij moeders en niet bij vaders. Bovendien is 5) negatieve disciplineren geen voorspeller voor kinduitkomsten. Ten slotte is er een 6) gedeeltelijke mediatie gevonden van opvoedgedrag in de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten.

Ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten

Op basis van de besproken literatuur was de verwachting dat een hogere ouderlijke eigen effectiviteit een positief effect had op kinduitkomsten. Daarnaast was de verwachting dat het verband tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten anders was voor vaders en moeders (Cabrera et al., 2011; Castro-Schilo et al., 2013; Morrill et al., 2016;). Echter, uit de analyses is gebleken dat zowel vaders als moeders bij een hoge mate van ouderlijke eigen effectiviteit slechtere kinduitkomsten rapporteerden. Dit komt niet overeen met voorgaande onderzoeken waaruit bleek dat vaders en moeders verschillen in mate van ouderlijke eigen effectiviteit (Elek et al., 2003; Coleman & Karraker, 2003). Een verklaring voor dit onverwachte resultaat zou kunnen zijn dat de ouderlijke eigen effectiviteit niet stabiel is bij ouders met kinderen tussen de 2 en 4 jaar oud. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de ouderlijke eigen effectiviteit van ouders verandert in de periode van peuters tot de voorschoolse tijd. Ouders met kinderen van 4 jaar oud rapporteerden een hogere ouderlijke eigen effectiviteit vergeleken met wanneer hun kind 2 jaar oud was (Waeber, Shaw, Dishion, & Wilson, 2008). Een verklaring voor het feit dat ouders niet verschillen in ouderlijke eigen effectiviteit zou kunnen zijn dat vaders steeds meer betrokken raken bij de opvoeding van hun kind. De bestudeerde literatuur is ouder dan 10 jaar en de afgelopen jaren is er een verschuiving geweest van de rol van vaders in de opvoeding. Dit zou kunnen verklaren dat vaders en moeders nu minder verschillen in hoe zeker ze zijn in hun opvoeding vergeleken met ongeveer 10 jaar geleden.

Ouderlijke eigen effectiviteit en opvoedgedrag

De verwachting op basis van de bestudeerde literatuur was dat een hogere ouderlijke eigen effectiviteit zou resulteren in positiever opvoedgedrag en een lagere ouderlijke eigen effectiviteit zou resulteren in negatiever opvoedgedrag (Ardelt & Eccles, 2001; Coleman & Karraker, 2003; Jones & Prinz, 2005). In de literatuur kwam daarnaast naar voren dat een lagere ouderlijke eigen effectiviteit samen zou gaan met meer

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

opvoedstress en minder betrokkenheid in de opvoeding oftewel negatief opvoedgedrag (Ardelt & Eccles, 2001; Coleman & Karraker, 2003). In tegenstelling tot de literatuur is uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de ouderlijke eigen effectiviteit bij vaders en moeders geen voorspeller is voor structuur en positieve disciplineren in de opvoeding. Ouders geven wel aan dat een hogere ouderlijke eigen effectiviteit een voorspeller is voor minder warmte in de opvoeding. Tevens bleek uit de resultaten dat naarmate de ouderlijke eigen effectiviteit van de moeders hoger bleek te zijn, hun negatieve disciplineren toenam. Deze onverwachte resultaten zouden kunnen komen door het feit dat dit onderzoek gebaseerd is op gegevens van een selecte steekproef. Door deze selecte steekproef had enkel een specifieke groep ouders met kinderen tussen de 2 en 4 jaar oud de kans om mee te doen in het onderzoek. Hierdoor bestaat de onderzoeksgroep voornamelijk uit ouders met een hogere sociaal economische status (SES). Ouders met een hogere SES zijn vaak hoger opgeleid waardoor zij informatie over de opvoeding makkelijker kunnen vinden en toepassen. Zij zijn dus mogelijk beter op de hoogte van opvoedvaardigheden en daardoor zekerder van hun eigen opvoedingsvaardigheden. Doordat de ouders meer zelfverzekerd zijn over hun manier van opvoeden zouden zij ook het gevoel kunnen hebben dat ze minder warmte hoeven te tonen in de opvoeding, omdat ze het gevoel hebben dat ze het goed doen.

Positief opvoedgedrag en kinduitkomsten

Op basis van de bestaande literatuur werd verwacht dat positief opvoedgedrag een positief effect zou hebben op kinduitkomsten en dat moeders hogere scores zouden hebben op positief opvoedgedrag dan vaders (Cabrera et al., 2011; Coplan et al., 2008; Daniel et al., 2016; Degnan & Fox, 2007; Simons & Conger, 2007).

Warmte. Zoals werd verwacht bleek dat warmte een voorspeller was voor kinduitkomsten. Daarnaast bleek in tegenstelling tot de verwachting dat er geen verschil was tussen vaders en moeders in de relatie tussen warmte en kinduitkomsten.

Structuur. In contrast met de verwachting, kwam uit de analyses naar voren dat structuur in de opvoeding bij vaders en moeders geen effect had op kinduitkomsten.

Positieve disciplineren. Anders dan verwacht bleek positieve disciplineren bij moeders geen significante voorspeller voor kinduitkomsten. Voor vaders bleek er wel een zwak positief verband te zijn op de relatie tussen positieve disciplineren en kinduitkomsten te zijn.

Al met al is gebleken dat alleen bepaalde vormen van positief opvoedgedrag van invloed zijn op kinduitkomsten. Alleen warmte in de opvoeding was een voorspeller voor betere kinduitkomsten. Anders dan wat vanuit de literatuur werd verwacht, is gebleken dat vaders met een hoge mate van warmte en positieve disciplineren in de opvoeding samenhangen met betere kinduitkomsten (Carlson, 2006; Daniel et al., 2016). Er is daarentegen geen effect gevonden op kinduitkomsten bij moeders die structuur

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

aanbieden en positief disciplineren. Dit onverwachte resultaat zou kunnen komen doordat vaders die aan dit onderzoek mee hebben gedaan mogelijk meer betrokken zijn in de opvoeding dan andere vaders. De vaders uit dit onderzoek hebben namelijk de keuze gemaakt om mee te doen aan het onderzoek en daardoor waarschijnlijk betrokken zijn bij hun kinderen en geïnteresseerd zijn in hun rol in de opvoeding. Daarom kan de vergelijking wat betreft vaders en moeders minder betrouwbaar zijn.

Naar aanleiding van de uitkomsten kunnen interventieprogramma's zich richten op zowel vaders als moeders. Vaders met positieve opvoedgedragingen zijn namelijk gerelateerd aan betere kinduitkomsten vergeleken met moeders. Wanneer zowel vaders als moeders betrokken worden bij interventieprogramma's kunnen kinduitkomsten verbeterd worden. Op deze manier kan er meer geld en tijd bespaard worden en zullen ouders beter op weg geholpen worden wat betreft het aanleren van positieve opvoedgedragingen in de opvoeding.

Negatief opvoedgedrag en kinduitkomsten

Verwacht werd dat een hoge mate van negatief opvoedgedrag zou resulteren in slechtere kinduitkomsten (Daniel et al., 2016; Knafo et al., 2011). Daarnaast werd verwacht dat vaders hogere scores zouden hebben op negatief opvoedgedrag dan moeders (Daniel et al., 2016; Simons & Conger, 2007). In contrast met de verwachting, bleek uit de analyses dat negatieve disciplineren zowel bij vaders als moeders geen voorspeller was voor kinduitkomsten.

Dit onverwachte resultaat zou kunnen komen doordat er in dit onderzoek sprake is van een selecte steekproef. Hierdoor is er weinig spreiding in het opleidingsniveau van de ouders. Veel ouders die hebben meegedaan aan dit onderzoek hebben een hoog opleidingsniveau. Over het algemeen wordt verwacht dat mensen met een hoger opleidingsniveau vaak beter en op een hoger niveau kunnen redeneren dan ouders met een lager opleidingsniveau. Daarom wordt aangenomen dat ouders met een hoger opleidingsniveau minder negatieve disciplineren hanteren dan ouders met een lager opleidingsniveau. Net zoals uit de bestaande literatuur blijkt ook uit dit onderzoek dat er nog onduidelijkheid is over de precieze relatie van negatief opvoedgedrag op kinduitkomsten (Asbury et al., 2003; Coleman & Karraker, 2003; Daniel et al., 2016; Jago, et al., 2015; Grusec & Davidov, 2010; Knafo et al., 2011; Querido et al., 2002).

Invloed van ouderlijke eigen effectiviteit via opvoedgedrag op kinduitkomsten

Omdat er zowel een relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten en een relatie tussen opvoedgedrag en kinduitkomsten werd verwacht, was de verwachting dat opvoedgedrag een mediatie-effect had op de relatie tussen ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten. Ouderlijke eigen effectiviteit bleek invloed te hebben op kinduitkomsten wanneer warmte en negatieve disciplineren aanwezig waren in de opvoeding. Echter, ouderlijke eigen effectiviteit had geen invloed op

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

kinduitkomsten wanneer positieve disciplineren en structuur aanwezig waren in de opvoeding. Uit de analyses kwam dus naar voren dat het indirecte effect van opvoedgedrag maar deels bijdraagt aan kinduitkomsten.

Deze onverwachte uitkomsten zouden tevens verklaard kunnen worden door het feit dat de vragenlijst online is afgenomen. De ouders hebben de vragenlijst in hun privésituatie ingevuld. Hierdoor was er geen toezicht op de ouders en kunnen de ouders de vragen en antwoorden niet goed hebben gelezen en de vragen minder zorgvuldig hebben ingevuld. Daarnaast heeft het feit dat vaders zijn meegenomen in het onderzoek invloed op de resultaten. Onderzoeken in het verleden zijn minder gericht op vaders waardoor in dit onderzoek andere uitkomsten zijn gerapporteerd dan de bestaande literatuur. Al met al is gebleken dat warmte en negatieve disciplineren een medierende rol hebben binnen de relatie van ouderlijke eigen effectiviteit en kinduitkomsten. Maar tegelijkertijd resulteert een hogere ouderlijke eigen effectiviteit uiteindelijk in slechtere kinduitkomsten en ook in minder goede opvoedgedragingen. Dit is niet te verklaren maar wel een belangrijk gegeven bij de uitwerking van bijvoorbeeld interventies.

Aanbeveling

Naar aanleiding van dit onderzoek is het duidelijk van belang dat vaders meegenomen worden in interventieprogramma's. Het opvoedgedrag van vaders heeft namelijk invloed op de kinduitkomsten en daarop kan winst behaald worden. Door vaders te betrekken in de behandeling wordt de positieve disciplineren van vaders verbeterd en kunnen mogelijk ook de kinduitkomsten verbeterd worden. Daarnaast is het van belang om deze behandelingen meer te richten op de ouderlijke eigen effectiviteit van beide ouders, omdat volgens dit onderzoek blijkt dat een hoge ouderlijke eigen effectiviteit gerelateerd is aan negatievere opvoedgedragingen en slechtere kinduitkomsten. Mogelijk hebben deze ouders zoveel zelfvertrouwen in hun eigen opvoedcapaciteiten dat ze daardoor juist onvoldoende steun geven aan hun kinderen wat kan resulteren in de slechtere kinduitkomsten. Doordat in behandelprogramma's gericht wordt op de ouderlijke eigen effectiviteit van deze ouders kan er mogelijk voor gezorgd worden dat ouders een realistischere competentiebeleving over hun opvoedcapaciteiten ontwikkelen en in gaan zien wat zij zouden kunnen verbeteren in hun opvoedgedrag. Door het ontwikkelen van een realistisch beeld wordt er mogelijk voor gezorgd dat ouders meer inzicht krijgen in hun eigen gedrag. Dit kan leiden tot positievere opvoedgedragingen en dus uiteindelijk ook betere kinduitkomsten.

Vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op de relatie tussen negatief opvoedgedrag en kinduitkomsten waarbij er gebruik wordt gemaakt van een random steekproef. Op deze manier kan er gegeneraliseerd worden naar de totale groep van ouders met kinderen tussen de 2 en de 4 jaar in Nederland. Er is namelijk inconsistentie in de resultaten en verklaringen tussen bestaande literatuur. Daarnaast zou het

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

onderzoeken van de wederkerige relaties duidelijkheid kunnen scheppen over de precieze relaties tussen ouderlijke eigen effectiviteit, opvoedgedrag en kinduitkomsten. Het blijkt namelijk dat negatief opvoedgedrag wel van invloed is op de ouderlijke eigen effectiviteit van moeders en niet op die van vaders (Murdock, 2012). De resultaten van dat onderzoek zouden een aanvulling zijn op de gevonden resultaten van dit onderzoek.

Discussiepunten

Dit onderzoek kent een aantal beperkingen betreffende de betrouwbaarheid en de generaliseerbaarheid. Het onderzoek is namelijk gebruik gemaakt van een online survey. Door deze manier van dataverzameling kan er in het onderzoek niet achterhaald worden of de vragenlijsten ook echt ingevuld zijn door de ouders van de kinderen. Echter, de participanten hadden de mogelijkheid om op een door hun gekozen moment en plaats de vragen te beantwoorden wat de kans vergroot dat de participanten daadwerkelijk zelf de survey hebben ingevuld. Verder zijn de resultaten gebaseerd op de zelfreflectie van ouders. Hierdoor kan men niet achterhalen of er sprake is van sociaal wenselijke antwoorden of een verkeerde inschatting van de eigen capaciteiten. Daarnaast is er sprake van een selecte steekproef, namelijk een sneeuwbalsteekproef, waardoor de betrouwbaarheid van het onderzoek verminderd is omdat er vanuit een selecte groep verder is gezocht naar geschikte ouders en deze ouders kwamen veelal uit dezelfde milieus.

Naast enkele limitaties van het onderzoek kunnen er ook een aantal sterke punten benoemd worden. Een belangrijk kenmerk van het onderzoek is dat het onderzoek zich niet alleen heeft gericht op moeders maar ook op vaders. Er was nog weinig bekend over de invloed van vaders op kinduitkomsten waardoor dit onderzoek een goede aanvulling is op de reeds bestaande literatuur. Tot slot werd in dit onderzoek gebruik gemaakt van subschalen uit meerdere bestaande instrumenten die reeds in de praktijk gebruikt worden. Doordat het subschalen zijn die uit een instrument gehaald zijn, is de betrouwbaarheid van deze schalen nog niet bekend.

Tot slot

Het opvoedgedrag van ouders blijkt uit dit onderzoek uiteindelijk nog belangrijker en invloedrijker dan blijkt uit de bestaande literatuur. Als de ouderlijke eigen effectiviteit van ouders laag is kan er in de behandeling van ouders dus worden ingezet op het opvoedgedrag om meer positieve kinduitkomsten te verkrijgen. Daarnaast blijkt de invloed van de vader naast die van de moeder op de kinduitkomsten aanwezig. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het van belang is dat beide ouders worden betrokken bij de behandeling van het kind. Tot slot kan een hoge ouderlijk eigen effectiviteit zorgen voor negatiever opvoedgedrag en slechtere kinduitkomsten, oftewel een realistisch beeld van de ouderlijke eigen effectiviteit van ouders kan zorgen voor betere kinduitkomsten.

Referenties

- Amato, P. R., & Fowler, F. (2002). Parenting practices, child adjustment, and family diversity. *Journal of Marriage and Family, 64*, 703-716.
doi:10.1111/j.1741-3737.2002.00703.x
- Ardelt, M., & Eccles, J. S. (2001). Effects of mothers' parental efficacy beliefs and promotive parenting strategies on inner-city youth. *Journal of Family Issues, 22*, 944-972. doi:10.1177/019251301022008001
- Asbury, K., Dunn, J. F., Pike, A., & Plomin, R. (2003). Nonshared environmental influences on individual differences in early behavioral development: A monozygotic twin differences study. *Child Development, 74*, 933-943.
doi:10.1111/1467-8624.00577
- Bianchi, S. M., & Milkie, M. A. (2010). Work and family research in the first decade of the 21st century. *Journal of Marriage and Family, 72*, 705-725.
doi:10.1111/j.1741-3737.2010.00726.x
- Bindman, S. W., Pomerantz, E. M., & Roisman, G. I. (2015). Do children's executive functions account for associations between early autonomy-supportive parenting and achievement through high school? *Journal of Educational Psychology, 107*, 756-770. doi:10.1037/edu0000017
- Cabrera, N. J., Wight, V., Fagan, J., & Schadler, C. (2011). Influence of mother, father, and child risk on parenting and children's cognitive and social behaviors. *Child Development, 8*, 1985-2005. doi:10.1111/j.1467-8624.2011.01667.x
- Carlson, M. J. (2006). Family structure, father involvement, and adolescent behavior outcomes. *Journal of Marriage and the Family, 68*, 137-154. Verkregen op 4 maart, 2016, van http://www.jstor.org.proxy.library.uu.nl/stable/3600362?seq=1#_page_scan_tab_contents
- Castro-Schilo, L., Taylor, Z. E., Ferrer, E., Robins, R. W., Conger, R. D., & Widaman, K. F. (2013). Parents' optimism, positive parenting, and child peer competence in Mexican-origin families. *Parenting: Science and Practice, 13*, 95-112.
doi:10.1080/15295192.2012.709151
- Chang, L., Schwartz, D., Dodge, K. A., & McBride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology, 17*, 598-606. doi:10.1037/0893-3200.17.4.598
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (2003). Maternal self-efficacy beliefs, competence in parenting, and toddlers' behavior and developmental status. *Infant Mental Health Journal, 24*, 126-148. doi:10.1002/imhj.10048
- Coplan, R. J., Arbeau, K. A., & Armer, M. (2008). Don't fret, be supportive! Maternal characteristics linking child shyness to psychosocial and school adjustment in kindergarten. *Journal of Abnormal Child Psychology, 36*, 359-371.

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

doi:10.1007/s10802-007-9183-7

- Coplan, R. J., Hastings, P. D., Lagacé-Séguin, D. G., & Moulton, C. E. (2002). Authoritative and authoritarian mothers' parenting goals, attributions, and emotions across different childrearing contexts. *Parenting: Science and Practice, 2*, 1-26. doi:10.1207/S15327922PAR201_1
- Daniel, E., Madigan, S., & Jenkins, J. (2016). Paternal and maternal warmth and the development of prosociality among preschoolers. *Journal of Family Psychology, 30*, 114-124. doi:10.1037/fam0000120
- Davidov, M., & Grusec, M. J. (2006). Untangling the links of responsiveness to distress and warmth to child outcomes. *Child Development, 77*, 44-58. doi:10.1111/j.1467-8624.2006.00855.x
- De Brock, A. J. L. L., Vermulst, A. A., Gerris, J. R. M., & Abidin, R. R. (1992/2006). Handleiding Nijmeegse Ouderlijke Stress Index [Nijmegen Parenting Stress Index Manual]. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Degnan, K. A., & Fox, N. A. (2007). Behavioral inhibition and anxiety disorders: Multiple levels of a resilience process. *Development and Psychopathology, 19*, 729-746. doi:10.1017/S0954579407000363
- Early, D. M., Rimm-Kaufman, S. E., Cox, M., Saluja, G., Pianta, R. C., Bradley, R. H., & Payne, C. C. (2002). Maternal sensitivity and child wariness in the transition to kindergarten. *Parenting: Science and Practice, 2*, 355-377. Verkregen op 15 maart, 2016, van <http://web.a.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/detail/detail?sid=54d57491-7316-4ea9-af9f-9dcc6788b4cb%40sessionmgr4005&vid=0&hid=4204&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d&preview=false>.
- Elek, S., Hudson, D. B., & Bouffard, C. (2003). Marital and parenting satisfaction and infant care self-efficacy during the transition to parenthood: The effect of infant sex. *Issues in Comprehensive Pediatric Nursing, 26*, 45-57. doi:10.1080/01460860390183065
- Elgar, F. J., Mills, R. S. L., McGrath, P. J., Waschbusch, D. A., & Brownridge, D. A. (2007). Maternal and parental depressive symptoms and child maladjustment: The mediating role of parental behavior. *Journal of Abnormal Child Psychology, 35*, 943-955. doi:10.1007/s10802-007-9145-0
- Galambos, N. L., Barker, E. T., Almeida, D. M. (2003). Parents do matter: Trajectories of change in externalizing and internalizing problems in early adolescence. *Child development, 74*, 578-594. doi:10.1111/1467-8624.7402017
- Gonzalez, A. R., Hobein, M. F. D., & Quilter, S. (2002). High school students' goal orientations and their relationship to perceived parenting styles. *Contemporary Educational Psychology, 27*, 450-470. doi:10.1006/ceps.2001.1104

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

- Grolnick, W. S., & Pomerantz, E. M. (2009). Issues and challenges in studying parental control: Toward a new conceptualization. *Child Development Perspectives, 3*, 165-170. doi:10.1111/j.1750-8606.2009.00099.x
- Grusec, J. E., & Davidov, M. (2010). Integrating different perspectives on socialization theory and research: A domain-specific approach. *Child Development, 81*, 687-709. Verkregen op 2 maart, 2016, van <http://web.b.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=dc59898e-791b-4e09-b7d4-7f313db95507%40sessionmgr120&vid=1&hid=116>.
- Gryczkowski, M. R., Jordan, S. S., & Mercer, S. H. (2010). Differential relations between mothers' and fathers' parenting practices and child externalizing behavior. *Journal of Child and Family Studies, 19*, 539-546. doi:10.1007/s10826-009-9326-2
- Hill, N. E., & Bush, K. R. (2001). Relationships between parenting environment and children's mental health among African American and European American mothers and children. *Journal of Marriage and the Family, 63*, 954-966. doi:10.1111/j.1741-3737.2001.00954.x
- Hudson, D. B., Elek, S., & Fleck, M. (2001). First-time mothers' and fathers' transition to parenthood: Infant care self-efficacy, parenting satisfaction, and infant sex. *Issues in Comprehensive Pediatric Nursing, 24*, 31-43. doi:10.1080/014608601300035580
- Jago, R., Wood, L., Zahra, J., Thompson, J. L., & Sebire, S. J. (2015). Parental control, nurturance, self-efficacy, and screen viewing among 5- to 6-year-old children: A cross-sectional mediation analysis to inform potential behavior change strategies. *Childhood obesity, 22*, 139-147. doi:10.1089/chi.2014.0110
- Jones, T. L., & Prinz, R. J. (2005). Potential roles of parental self-efficacy in parent and child adjustment: A review. *Clinical Psychology Review, 25*, 341-363. doi:10.1016/j.cpr.2004.12.004
- Junttila, N., Aromaa, M., Rautava, P., Piha, J., & Riih a, H. (2015). Measuring multidimensional parental self-efficacy of mothers and fathers of children ages 1.5 and 3 years. *Family Relations, 64*, 665-680. doi:10.1111/fare.12161
- Junttila, N., & Vauras, M. (2014). Latent profiles of parental self-efficacy and children's multisource-evaluated social competence. *British Journal of Educational Psychology, 84*, 397-414. doi:10.1111/bjep.12040
- Knafo, A., & Plomin, R. (2006). Parental discipline and affection and children's prosocial behavior: Genetic and environmental links. *Journal of Personality and Social Psychology, 90*, 147-164. doi:10.1037/0022-3514.90.1.147
- Landry, S. H., Smith, K. E., Swank, P. R., Zucker, T., Crawford, A. D., & Solari, E. F. (2012). The effects of a responsive parenting intervention on parent-child interactions during shared book reading. *Developmental Psychology, 48*, 969-

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

986. doi:10.1037/a0026400

- Meunier, J., & Roskam, I. (2009). Self-efficacy beliefs amongst parents of young children: Validation of a self-report measure. *Journal of Child and Family Studies*, 18, 495-511. doi:10.1007/s10826-008-9252-8
- Morrill, M. I., Hawrilenko, M., & Córdova, J. V. (2016). A longitudinal examination of positive parenting following an acceptance-based couple intervention. *Journal of Family Psychology*, 30, 104-113. doi:10.1037/fam0000162
- Murdock, K. W. (2012). An examination of parental self-efficacy among mothers and fathers. *American Psychological Association*, 14, 314-323. doi:10.1037/a0027009
- Querido, J. G., Warner, T. D., & Eyberg, S. M. (2002). Parenting styles and child behavior in African American families of preschool children. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 31, 272-277. doi:10.1207/S15374424JCCP3102_12
- Rudy, D., & Grusec, J. E. (2001). Correlates of authoritarian parenting in individualist and collectivist cultures and implications for understanding the transmission of values. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32, 202-212. doi:10.1177/00220022101032002007
- Sanders, M. R., & Woolley, M. L. (2005). The relationship between maternal self-efficacy and parenting practices: Implications for parent training. *Child: Care, Health and Development*, 31, 65-73. doi:10.1111/j.1365-2214.2005.00487.x
- Sevigny, P. R. & Loutzenhiser, L. (2009). Predictors of parenting self-efficacy in mothers and fathers of toddlers. *Child: Care, health and development*, 36, 179-189. doi:10.1111/j.1365-2214.2009.00980.x
- Sevigny, P. R., Loutzenhiser, L., & McAuslan, P. (2015). Development and validation of the Fathering Self-Efficacy Scale. *Psychology of men and masculinity*, 17, 92-102. doi:10.1037/a003965992
- Skinner, E., Jonhson, S., & Snyder, T. (2005). Six dimensions of parenting: A motivational model. *Parenting: Science and Practice*, 5, 175-235. Verkregen op 5 maart, 2016, van https://www.researchgate.net/profile/Ellen_Skinner/publication/228387332_Six_dimensions_of_parenting_A_motivational_model/links/54a6e87d0cf257a6360aada.pdf.
- Shumow, L., & Lomax, R. (2002). Parental efficacy: Predictor of parenting behavior and adolescent outcomes. *Parenting: Science and Practice*, 2, 127-150. doi:10.1207/S15327922PAR0202_03
- Spera, C. (2005). A review of the relationship among parenting practices, parenting styles, and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review*, 17, 125-146. doi:10.1007/s10648-005-3950-1

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

- Snarr, J., Slep, A., & Grande, V. (2009). Validation of a new self-report measure of parent Attributions. *Psychological Assessment, 21*, 390-401.
doi:10.1037/a0016331
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Darling, N., Mounts, N. S., & Dornbusch, S. M. (1994). Over-time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development, 65*, 754-77. Verkregen op 21 maart, 2016, van <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.476.8547&rep=rep1&type=pdf>.
- Van Widenfelt, B. M., Goedhart, A. W., Treffers, P. D. A., & Goodman, R. (2003). Dutch version of the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ). *European Child & Adolescent Psychiatry, 12*, 281-289. doi:10.1007/s00787-003-0341-3
- Verhoeven, M., Van Baar, A. L., Bodden, D., & Dekovic, M. (2010). The development and initial validation of the Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire (CECPAQ). *European Journal of Developmental Psychology*.
- Weaver, C. M., Shaw, D. S., Dishion, T. J., & Wilson, M. N. (2008). Parenting self-efficacy and problem behavior in children at high risk for early conduct problems: The mediating role of maternal depression. *Infant Behavior and Development, 31*, 594-605. doi:10.1016/j.infbeh.2008.07.006
- Wubs, J. (2010). Liefde en leiding. Vier verschillende opvoedstijlen. In Diekstra, R., & M. van Hintum (red). *Opvoedingscanon: Omdat over kinderen zoveel meer te weten valt* (p. 122-126). Amsterdam, Uitgeverij Bert Bakker.

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Bijlage 1

Met opmerkingen [6]: Esra

Tabel 1. *Hiërarchische Multipele Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Moeders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N = 175)*

Model		B	SE	β
1 Moeders	(Constant)	34.14	.57	
	Eerste kind	1.47	.75	.14*
2 Moeders	(Constant)	28.64	1.10	
	Eerste kind	.97	.70	.10
	Ouderlijke eigeneffectiviteit	.24	.04	.40***

Noot. $R^2 = .02$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .15$ voor Model 2 ($p < .001$), * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 2 . *Hiërarchische Multipele Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N = 86)*

Model		B	SE	β
1 Vaders	(Constant)	34.49	.74	
	Eerste kind	2.07	1.04	.21*
2 Vaders	(Constant)	29.52	1.72	
	Eerste kind	1.73	1.00	.18
	Ouderlijke eigeneffectiviteit	.23	.07	.32**

Noot. $R^2 = .05$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .10$ voor Model 2 ($p < .001$), * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 3. *Hiërarchische Multipele Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Vaders en Moeders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N = 261)*

Model		B	SE	β
1	(Constant)	34.27	.45	
	Eerste kind	1.62	.61	1.64**
2	(Constant)	29.68	1.67	
	Eerste kind	1.23	.57	.12*
	Ouderlijke eigeneffectiviteit	.24	.07	.37**
	Geslacht ouder	-1.14	1.98	-.11

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Ouderlijke eigen .00 .08 .01
effectiviteit x Geslacht

Noot. $R^2 = .03$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .14$ voor Model 2 ($p < .001$), * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 4. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Warmte (N = 260)*

Model		B	SE	β
1 Moeders	(Constant)	72.51	1.31	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	-.27	.05	-.37***
2 Vaders	(Constant)	70.83	2.69	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	-.46	.12	-.39***

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 5. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Warmte (N = 261)*

Model	Predictor	B	SE	β
1	(Constant)	70.832	2.26	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	-.46	.10	-.50***
	Geslacht ouders	1.67	2.67	.11
	Interactie ouderlijke eigen effectiviteit en geslacht ouders	.19	.11	.35

* $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 6. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Structuur (N = 260)*

Model		B	SE	β
1 Moeders	(Constant)	35.58	.60	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.03	.02	.09
2 Vaders	(Constant)	33.79	.95	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.07	.04	.19

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 7. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Structuur (N = 260)*

Model	Predictor	B	SE	β
1	(Constant)	33.79	.93	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.07	.04	.21
	Geslacht ouders	1.79	1.11	.33
	Interactie ouderlijke eigen effectiviteit en geslacht ouders	-.04	.05	-.22

* $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 8. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Positieve Disciplineren (N = 261)*

Model		B	SE	B
1 Moeders	(Constant)	13.38	.41	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.01	.02	.03
2 Vaders	(Constant)	14.51	.78	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	-.04	.03	-.13

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 9. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Positieve Disciplineren (N = 261)*

Model		B	SE	β
1	(Constant)	14.51	.69	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	-.04	.03	-.17
	Geslacht ouders	-1.12	.82	-.28
	Interactie ouderlijke eigen effectiviteit en geslacht ouders	.05	.04	.32

* $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Tabel 10. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Negatieve Disciplineren (N = 261)*

Model		B	SE	β
1 Moeders	(Constant)	27.53	.82	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.13	.03	.29***
2 Vaders	(Constant)	30.69		
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.07		.10

Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 11. *Regressieanalyse Ouderlijke Eigen Effectiviteit Moeders en Vaders Voorspellend voor Negatieve Disciplineren (N = 261)*

Model	Predictor	B	SE	β
1	(Constant)	30.69	1.42	
	Ouderlijke eigen effectiviteit	.07	.06	.13
	Geslacht ouders	-3.15	1.69	-.37
	Interactie ouderlijke eigen effectiviteit en geslacht ouders	.07	.07	.21

* $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Tabel 12. *Regressieanalyse Warmte, Structuur en Positieve Disciplineren Moeders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N= 175)*

Model		B	SE	β
1 Moeders	(Constant)	36.76	1.60	
	Eerste kind	-1.44	.76	-.14
	Inkomen	.06	.28	.02
2 Moeders	(Constant)	41.93	7.92	
	Eerste kind	-1.44	.75	-.15
	Inkomen	-.10	.27	-.03
	Warmte	-.21	.06	-.25**

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Structuur	.27	.15	.13*
Positieve disciplineren	-.04	.21	-.01

Noot. $R^2 = .02$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .00$ voor Model 2, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 13. *Regressieanalyse Warmte, Structuur en Positieve Disciplineren Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N= 86)*

Model		B	SE	β
1 Vaders	(Constant)	38.74	2.51	
	Eerste kind	-1.89	1.06	-.19
	Inkomen	-.08	.43	-.02
2 Vaders	(Constant)	59.59	11.33	
	Eerste kind	-2.41	1.04	-.25*
	Inkomen	-.15	.41	-.04
	Warmte	-.20	.07	-.31**
	Structuur Positieve disciplineren	-.13 -.25	.22 .27	-.07 -.11

Noot. $R^2 = .04$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .03$ voor Model 2, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 14. *Regressieanalyse Warmte Moeders en Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N= 261)*

Model		B	SE	β
1	(Constant)	35.21	1.10	
	Inkomen	-.00	.23	-.00
2	(Constant)	47.39	4.19	
	Inkomen	-.13	.23	-.03
	Geslacht ouder	2.06	5.73	.20
	Warmte	-.19	.07	-.27**
	Interactie Warmte en geslacht	-.03	.09	-.16

Noot. $R^2 = .00$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .07$ voor Model 2, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Tabel 15. *Regressieanalyse Structuur Moeders en Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N=260)*

Model		<i>B</i>	<i>SE</i>	β
1	(Constant)	30.64	7.22	
	Geslacht ouder	-7.20	9.03	-.69
	Structuur	.14	.20	.07
	Interactie	.18	.25	.63
	structuur en geslacht			

Noot. $R^2 = .02$ voor Model 1, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 16. *Regressieanalyse Positieve Disciplineren Moeders en Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N=261)*

Model		<i>B</i>	<i>SE</i>	β
1	(Constant)	37.41	.93	
	Eerste kind	-1.55	.61	-.16
2	(Constant)	43.33	3.63	
	Eerste kind	-1.73	.62	-.18**
	Geslacht ouder	-3.987	4.47	-.38
	Positieve disciplineren	-.38	.25	-.15
	Interactie positieve disciplineren en geslacht	.24	.33	.32

Noot. $R^2 = .02$ voor Model 1, $\Delta R^2 = .02$ voor Model 2 ($p < .05$), * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 17. *Regressieanalyse Negatieve Disciplineren Moeders en Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N= 259)*

Model	Predictor	<i>B</i>	<i>SE</i>	β
1 Moeders	(Constant)	29.88	3.05	
	Negatieve disciplineren	.17	.10	.13
2 Vaders	(Constant)	29.03	4.26	
	Negatieve disciplineren	.21	.13	.17

Noot. $R^2 = .02$ voor Model 1, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

OUDERLIJKE EIGEN EFFECTIVITEIT, OPVOEDGEDRAG EN KINDUITKOMSTEN

Tabel 18. *Regressieanalyse Negatieve Disciplineren Moeders en Vaders Voorspellend voor Kinduitkomsten (N= 259)*

Model	Predictor	B	SE	β
1	(Constant)	29.03	4.29	
	Negatieve disciplineren	.21	.14	.16
	Geslacht ouders	.84	5.26	.08
	Interactie negatieve disciplineren en geslacht ouders	-.04	.17	-.12

Noot. $R^2 = .02$ voor Model 1, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$